

TISKOVÁ ZPRÁVA ze dne 17. 6. 2021

JÁ A ONI. Jedinec a společenství v umění 19. století

18. 6. – 26. 9. 2021

Západočeská galerie v Plzni, výstavní síň „13“, Pražská 13

Autoři výstavy: Eva Bendová, Vít Vlnas

Kurátorka výstavy: Petra Kočová

Grafické řešení: Martin Pivrnec, spolupráce na katalogu: Václav Hájek

Letošní výstava pořádaná u příležitosti 41. mezioborového sympozia ke kultuře 19. století v Plzni je zaměřena na vnímání člověka jakožto subjektu a individua ve vztahu k vnějšímu světu. Výstava *JÁ A ONI. Jedinec a společenství v umění 19. století* nabízí zachycení vnější reality pohledem umělce, který sdílí své niterné prožívání, osamění, své splynutí v partnerském vztahu, ale i své smutky, vnitřní demony a deprese. Ve vystavených dílech z dlouhého 19. století jsou patrné stále se opakující tendence sebezkoumání člověka ve vztahu ke společnosti, potřeba vymezení se vůči světu a hledání svého místa na světě, tedy tendence a potřeby v mnohém aktuální i pro naši současnost. Výstava potrvá ve výstavní síni „13“ do 26. září 2021 a je připravena ve spolupráci s Katolickou teologickou fakultou Univerzity Karlovy. Mezioborové symposium, v jehož rámci je výstava pořádána, organizuje Ústav pro českou literaturu AV ČR, v. v. i.

Výstava na vybraných dílech ukazuje vnímání umělce „já“ jakožto subjektu a individua. Subjektivismus reprezentuje obecně vztah tvůrce k světu a současně nastoluje i otázku rozsahu a omezenosti tohoto vztahu. Individualismus naproti tomu vyjadřuje problematiku umělce „já“ a jeho vztahu ke společnosti. Návštěvník tak nalezne mezi vystavenými díly práce, které představují různá výtvarná řešení otázky uměleckého vyjádření od romantismu po dekadenci. Náznorným způsobem odráží tento vztah pomníková tvorba či reprezentační portréty, ale i parafráze a parodie „vznešených“ žánrů. Na druhém pólu pak stojí obrazy zaměřené výhradně na subjekt, vnitřní svět jedince i samotného umělce.

Expozice je členěna na tematické oddíly, které představují umělce jako součást společenství, velká část je věnována vyjadřování individuality a její oslavě formou pomníků a bust ve veřejném prostoru. Naproti tomu stojí kapitoly o čistě soukromém introvertním prožitku jedince symbolizované postavou poutníka či poustevníka v krajině nebo prostřednictvím uměleckých skic a návrhů. Velmi silný výrazový prvek hledání sebe sama představují autoportréty **Karla Hlaváčka**, kde umělec objevuje a bezostyšně odhaluje i své vnitřní demony a sestupuje na dno své duše. Tvůrčí uvažování umělce reprezentuje téma skic částí těla („dissecta membra“, doslovně „rozházené údy“). Dalším tématem je žena zatlačovaná patriarchální veřejností do domu, pryč od společnosti do osamění, opuštěná a zbavená identity – svoji tvář skrývá do dlaní, ale divák ví, že pláče.

Na výstavě jsou zastoupena díla zásadních osobností českého umění 19. století (**Josef Mánes, František Bílek, Max Pirner, Jakub Schikaneder, Adolf Kosárek** a další). Ze zahraničních autorů jsou pak zařazeni **Honoré Daumier** a **Francisco Goya**. Jako jediná intervence současného umění je vystavena plastika **Marka Škubala**, jež dokazuje stálou aktuálnost otázek řešených v 19. století.

Umělec v 19. století svoji individualitu projevuje zvýšením svého já nad společnost a odmítnutím společenských konvencí; to také vedlo k vytvoření fenoménu „bohémy“ a „prokletého umělce“. Výstava reflektující „já“ v 19. století může nabídnout reflexi vnímání „já“ i současnému pozorovateli.

Vystavená díla pocházejí ze sbírek:

Archiv Národní galerie v Praze; Archiv hlavního města Prahy; Galerie hlavního města Prahy; Jihomoravské muzeum ve Znojmě; Městské muzeum Nová Paka; Moravská galerie v Brně; Muzeum hlavního města Prahy; Muzeum umění Olomouc; Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod; Národní galerie Praha; Národní knihovna České republiky; Národní muzeum, Praha; Národní památkový ústav, ÚPS v Praze, SZ Kynžvart; Národní památkový ústav, ÚPS v Kroměříži, SZ Buchlovice a Rájec nad Svitavou; Oblastní galerie Vysočiny v Jihlavě; Památník národního písemnictví v Praze, Umělecké sbírky; Sbírký Pražského hradu; Slezské zemské muzeum, Opava; Východočeská galerie v Pardubicích; Západočeská galerie v Plzni; Západočeské muzeum v Plzni; soukromé sbírky

Výstava byla připravena ve spolupráci s Ústavem dějin křesťanského umění Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy. Vznikla v rámci programu 41. ročníku mezioborového symposia „Výpravy k já“ konaného v Plzni ve dnech 17. 6. – 19. 6. 2021. K výstavě vychází doprovodná publikace.

Doprovodný program:

Komentované prohlídky

Výstavou provázejí autoři výstavy Eva Bendová a Vít Vlnas.
29. 6., 13. 7., 25. 8., 24. 9. 2021 vždy od 17 hodin

Přednášky

28. 7. 2021 od 17 hodin: Petr Šámal (Národní galerie Praha) – **Otisky osobnosti. Ikonografie stavebníků v sochařské výzdobě nájemních domů přelomu 19. a 20. století**

Tvůrčí dílny

23. 6. 2021, 16–18 hodin: „Kdo jsem já a kdo jsi ty?“ – dílna pro rodiče s dětmi s prvky artefietiky
15. 9. 2021, 16–18 hodin: „Já a oni“ – dílna pro dospělé s prvky artefietiky
Informace a rezervace: cislerova@zpc-galerie.cz, +420 377 908 536

Otevřeno denně kromě pondělí od 10 do 18 hodin.

Západočeská galerie v Plzni, výstavní síň „13“, Pražská 13, Plzeň

Web: www.zpc-galerie.cz

Twitter: [zpcgalerie](https://twitter.com/zpcgalerie)

Facebook: [zapadoceska.galerie](https://www.facebook.com/zapadoceska.galerie)

Instagram: [zapadoceska.galerie](https://www.instagram.com/zapadoceska.galerie)

Kontakt pro média: Mgr. Gabriela Darebná, Public Relations, M: 770 128 262, darebna@zpc-galerie.cz